

Hejmara - 193

Bê dirave

MIZGÎN

1 - Cotmeh - 2025

Naverok

- 1 Wênesazî
- 2 Wêjeya Zarokan
- 3 Lîsk
- 4 Welatê me
- 5 Tu dizanî
- 6 Tendirustî
- 7 Tîp û gotin
- 8 Navdar
- 9 Bexçeyê Navan
- 10 Jîngeh mala me ye
- 11 Jêhatiyên Zarokan
- 12 çîrok
- 16 Bixwînin û fêr bibin
- 17 Çavika Mizgîn

Amadekirina Naverokê
Amir Ferso

Dîzayn
Mecid Alsadûn

Şêwekar
Umer Ishaq
Xalid Bîco
Baran zagros
Rojhilat

Sererastkirina Kurdi
Mihemed Xanim

Sererastkirina Erebî
Abdulah Rehîl

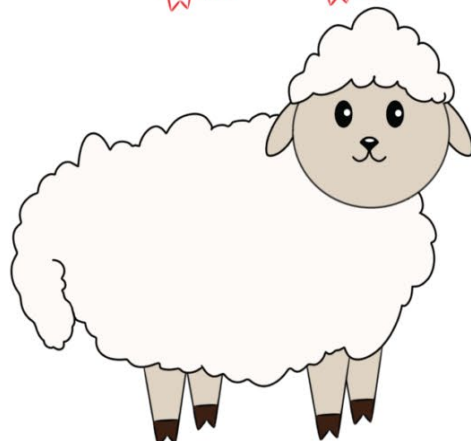
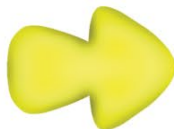
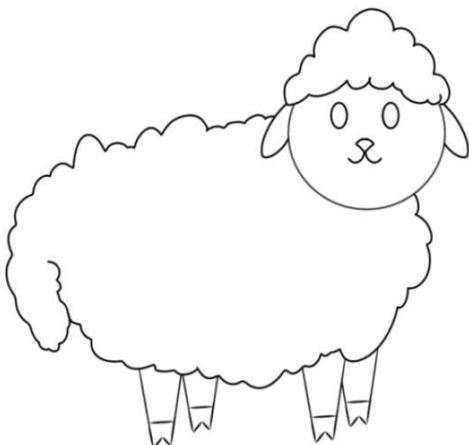
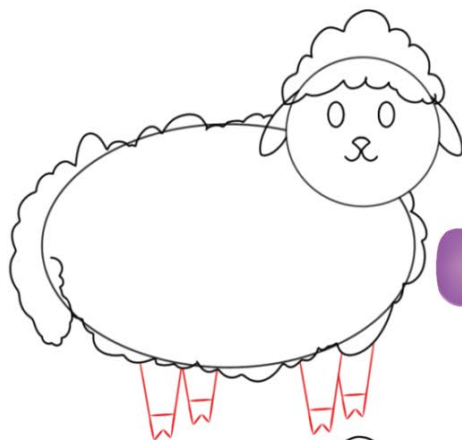
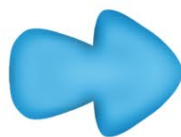
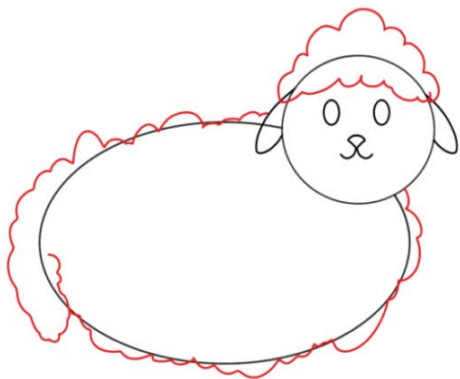
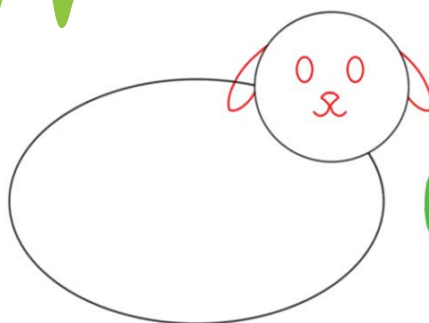
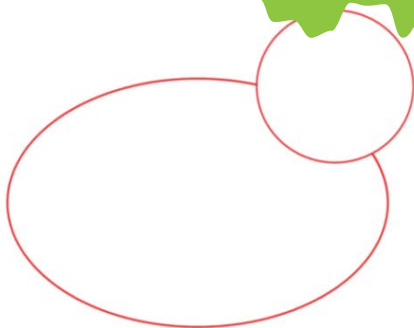
 Kovara Mazgîn

 Kovara Mazgîn مجلة مزكین

Ji bo xêzkirina berxikê gavên
li jêr bişopîne

اتَّبِعِ الْخَطَّاتِ التَّالِيَةَ لِرَسْمِ
الْخُرُوفِ.

Dibistan

Tu bi xêr hatî dibistan

Civandin tev şagirtan

Em kêfxweş in bi cilan

Bi hatîna dibistan

Dişom rû û çavan

Dişkinînim her du gulyan

Her sibe bi kêfî

Derbas dibim dibistan

Dixwînim bi hevalan

Beyanî baş mamoste

Roniya jiyana me

Dibistana me ya hêja

Me pêş dixe bi gava

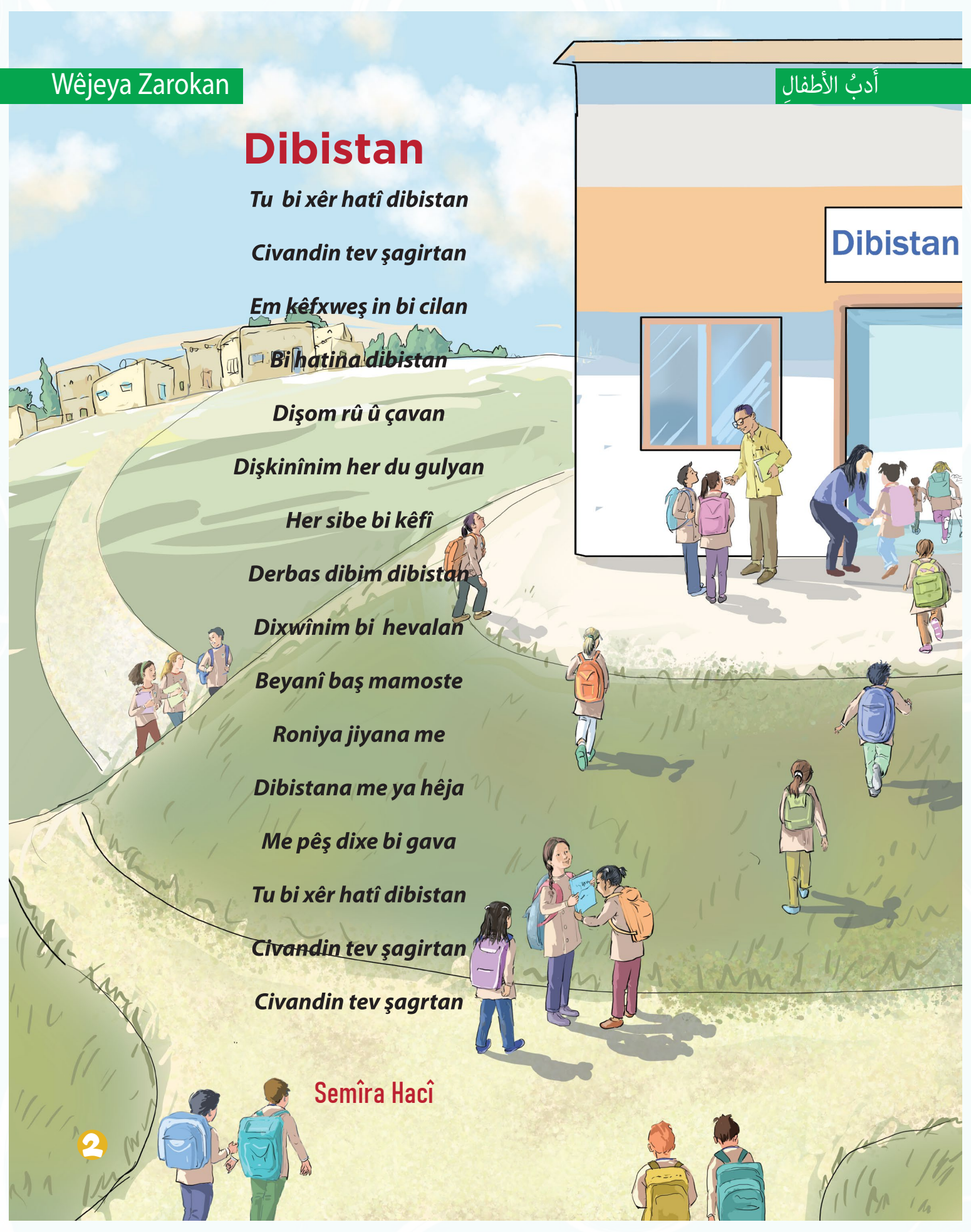
Tu bi xêr hatî dibistan

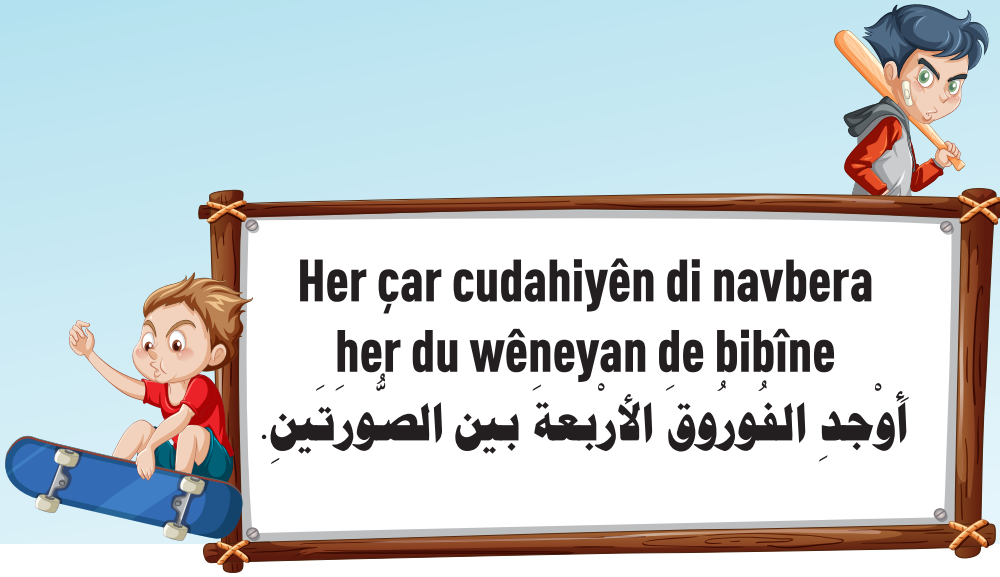
Civandin tev şagirtan

Civandin tev şagrtan

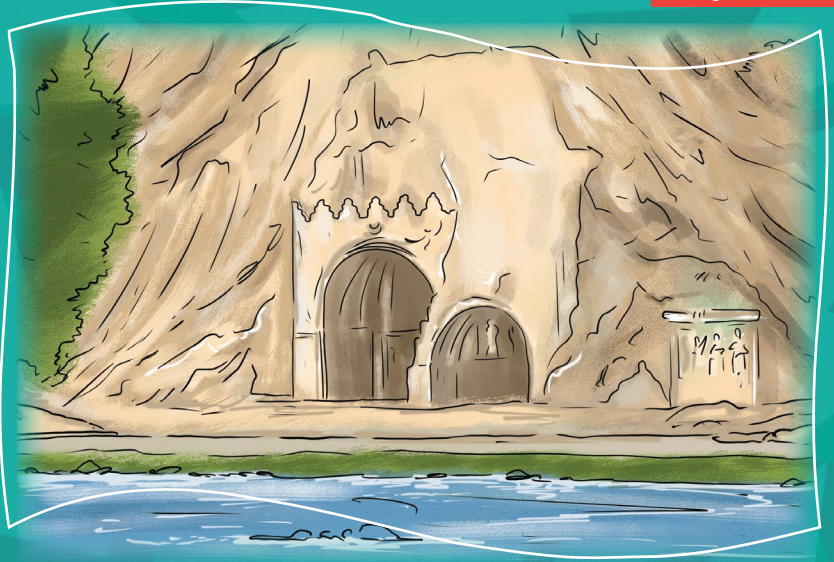
Semîra Hacî

Dibistan

Şikefta Qorî Keleh

Li Kirmaşahê, Rojhilatê Kurdistanê ye. Bi qasî 12 kîlometre dirêj û 3 hezar û 140 metre kûr e!

Ew dişibihe muzexaneyeke mezin di bin erdê de û di nav xwe de holên bi navên xweşik hene, ew xwedî taybetmendiyên ecêb in ku çîrokên xwezayî yên balkêş vedibêjin:

Di şikeftê de firaxên zîv, kêr û tiştên ku dîroka wan vedigere serdema Sasaniyan hatin vedîtin.

Tê de şevşevokên kêmdîfî wekî şevşevoka ku bi navê " Mişkê Guh " tê zanîn û salamanderên zer, dijîn.

Ew bi daristanên tijî darên berû, hejîr û behîvên kovî hatiye dorpêçkirin, ku tê de rovî, kîvroşk û bizinên çiyayî pir in.

كهف قوري قلعة

يقع في كرمنشاه في روجاهات كردستان. يبلغ طوله نحو ١٢ كيلومترا، وعمقه يصل إلى ٣,١٤٠ مترا! وهو يشبه متحفا ضخما تحت الأرض، ويضم قاعات بأسماء لطيفة، وله خصائص غريبة، تحكي قصصاً طبيعية مثيرة:

اكتشفت في الكهف أوان فضية، وسكاكين، وأشياء تعود إلى عصر الساسانيين.

تسكنه خفافيش نادرة، تعرف بخفاش "الفأر الأدنى"، وتعيش فيه أيضاً سمندلات صفراء. وهو محاط بغابات مليئة بأشجار البلوط والتين، واللوز البري، التي تكثر فيها ثعالب، أرانب، والماعز الجبلي.

Mezintirîn firinde di cîhanê de hêştir e!

Ew nikare bifire, lê pir bi lez e, dirêjahiya wê digihîje 2.7 metreyan.

Ew hêkekê dike ku bi qasî gogeke piyan mezin e!

أَنَّ أَكْبَرَ طَائِرٍ فِي الْعَالَمِ هُوَ النَّعَامُ!

ولا يستطيع الطيران، لكنه سريع جدًا، ويصل طوله إلى مترين وسبعين سنتيمترًا.

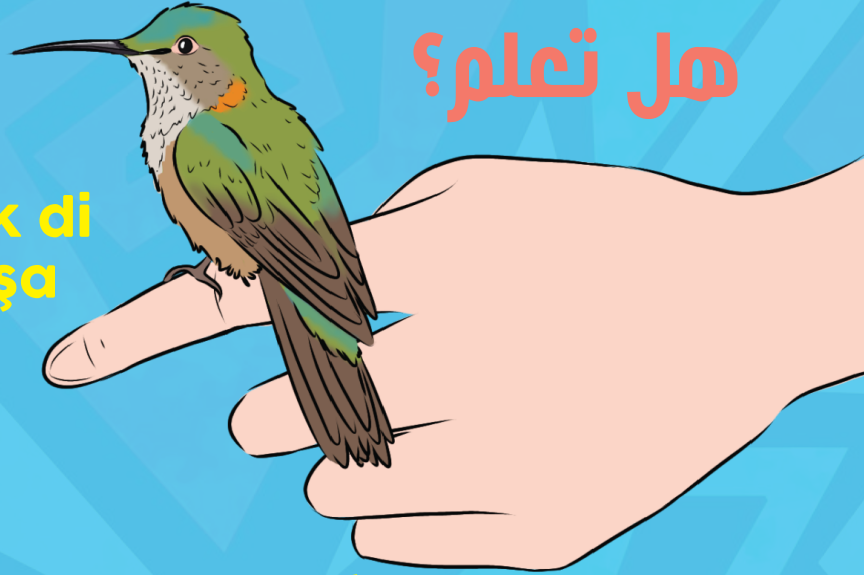
وتبيض بيضة واحدة بحجم كرة القدم تقريبًا!

Tu dizanî?

Firindeya herî biçûk di cîhanê de çûka mêşa vingîné ye

Li Kûbayê dijî. Dirêjahiya wê tenê pênc santîmetre ye!

Giraniya wê jî bi qasî libeke şekir e!

هل تعلم؟

وَأَنَّ أَصْغَرَ طَائِرٍ فِي الْعَالَمِ، طَائِرُ النَّحْلَةِ

يعيش في كوبا، وطوله لا يتجاوز خمسة سنتيمترات فقط! ووزنه مثل حبة سكاكر!

Zeytûn الزيتون

Hevalên min, we qet dareke zeytûnan dîtiye? Ew dareke xurt e ku bi sedan salan dijî! Fêkiyên wê jî xweş û pir sûdmend in.

Sûdên zeytûnan ji bo zarokan:

Parastina laş ji nexweşiyên dîke û pergala parastinê bi hêz dîke.

Mejî çalak dîke û alîkariya hizrandinê dîke. Dil bi hêz dîke.

Ji bo tenduristiya çav û xurtkirina nerînê bi sûd e.

Diran û hestiyên bi hêz dîke, ji ber ku kalisyomê dihwîn e.

Lê gelek cureyên zeytûnan hene: ji wan zeytûnên kesk û zeytûnên reş, rûnê zeytûnê jî

6 bi guvaştina zeytûnan tê derxistin. Ew yek ji girîngtirîn rûnên bi sûd e.

أصدقائي، هل رأيتم يوماً شجرة الزيتون؟ إنها شجرة قوية تعمر مئات السنين! وثمارها لذيذة ومفيدة جداً.

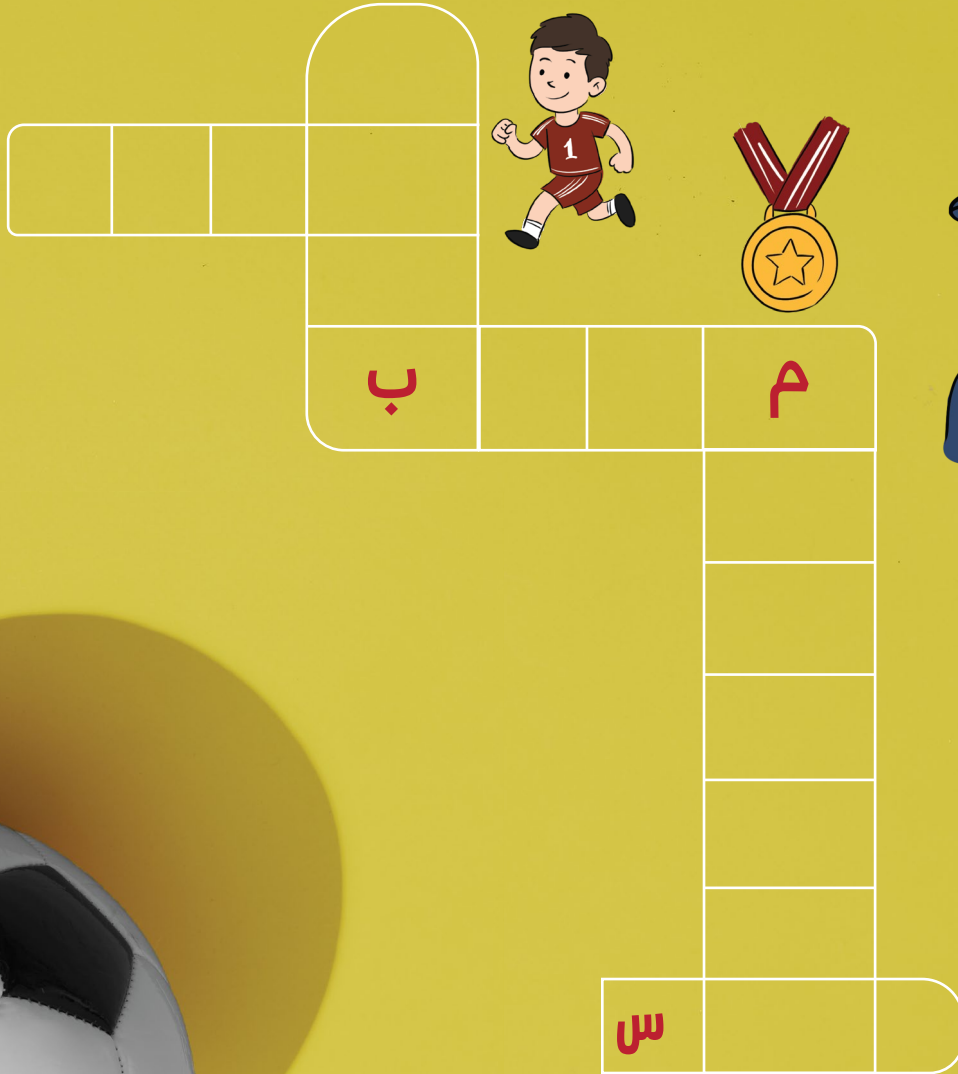
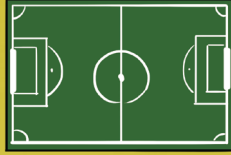
فوائد الزيتون للصغار:

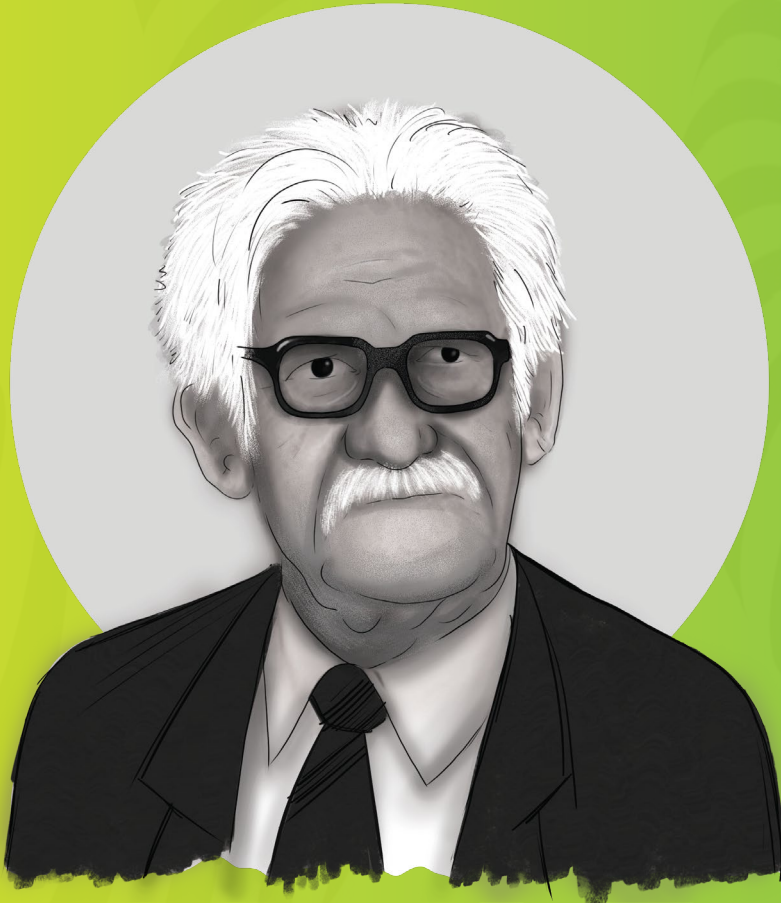
يحمي الجسم من الأمراض ويقوي المناعة. ينشط الدماغ، ويساعد على التفكير الجيد.

ويقوي القلب. وهو مفيد للنظر، ولصحة العيون. ويقوي العظام والأسنان؛ لأنه يحتوي على الكالسيوم.

لكن للزيتون أنواعاً متعددة، زيتون أخضر، وزيتون أسود، وزيت الزيتون يُستخرج من الزيتون بعد عصره وهو من أهم الزيوت الصحية.

أَصْدِقَائِي الْأَعْزَاءَ، أَكْمَلُوا
الْحُرُوفَ النَّاقِصَةَ؛ لِتُكْمَلُوا
الْأَسْمَاءَ حَسَبَ صُورِهَا.

Ebdulkerîm Şêxanî

Ew di sala 1933'an de li bajarê Koysincaqê yê xweşik ji dayik bûye. Ji temenê biçûk ve ji fêrbûn û xwendinê hez dikir. Xwendina xwe ya seretayî û navîn li bajarê xwe temam kir, paşê ji bo temamkirina xwendina xwe ya amadeyî çû Hewlêrê, dûv re jî çû Bexdayê. Ew li dibistanên Kurdistanê wek mamoste xebitî û bi evînek mezin zarok perwerde kirin. Ji bo kovara "Gelawêj" bi Erebî û Kurdî nivîsand û di navbera wan de wergêrî kir. Ew bi sê zimanan şareza bû: Kurdî, Erebî û Farisî. Wî helbest û çîrokên kurt nivîsand û romaneke cîhanî ya navdar bi navê "Birayên Dijmin" wergerand Kurdî. Di 12ê Tebaxa 2023'an de, ew li bajarê Silêmaniyê di 90 saliya xwe de ji cîhana me bar kir û gotinên ku dê çîroka wî vebêjin li pey xwe hişt.

عبد الكريم شيخاني

وُلِدَ سَنَةَ ١٩٣٣ فِي مَدِينَةِ جَمِيلَةِ اسْمِهَا كُوبِسِنْجُ. مِنْذُ أَنْ كَانَ صَغِيرًا، أَحَبَّ التَّعَلُّمَ وَالْقِرَاءَةَ، فَأَنْهَى دَرَسَتَهُ الْإِبْتِدَائِيَّةَ وَالْمَتَوَسُّطَةَ فِي بَلَدَتِهِ، ثُمَّ سَافَرَ إِلَى أَرْبِيلَ؛ لِيَكْمَلَ دَرَسَتَهُ الثَّانَوِيَّةَ، وَبَعْدَهَا إِلَى بَغْدَادَ.

عَمَلَ مُعَلِّمًا فِي مَدَارِسِ كُردِسْتَانِ، وَكَانَ يَعْلَمُ الْأَطْفَالَ حُبَّ كَبِيرٍ. كَتَبَ فِي مَجَلَّةِ كَلَاوِيَشَ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَالكُرْدِيَّةِ، وَالتَّرْجُمَةَ بَيْنَهُمَا. كَانَ يَجِدُّ ثَلَاثَ لُغَاتٍ: الكُرْدِيَّةَ، وَالْعَرَبِيَّةَ، وَالْفَارْسِيَّةَ. كَتَبَ الشَّعْرَ وَالْقَصَصَ، وَتَرْجَمَ إِلَى الكُرْدِيَّةِ رِوَايَةَ عَالِمِيَّةٍ شَهِيرَةٍ، اسْمُهَا "الأخوة الأعداء".

وَفِي ١٢ آبَ ٢٠٢٣، رَحَلَ عَنْ عَالَمِنَا فِي مَدِينَةِ السُّلَيْمَانِيَّةِ عَنِ عُمُرِ ٩٠ عَامًا، تَارِكًا خَلْفَهُ كَلِمَاتٍ سَتَبْقَى تَرْوِي قِصَّتَهُ.

Hin Navên
bi tîpa - M

Malda

Malva

Mem

Meyav

Manî

Mîran

Mawe

Mamend

Medya

Biskilêt hevalê jîngehê ye الدَّرَاجَةُ مَدِيْقَةُ الْبِيئَةِ

Dema ku em li şûna otomobîlê bisiklêtê bi kar finin, em dûmaneke zirardar bernadin hewayê. Ev tê wateya ku hewa ji bo me û firinde û daran paqijtir e.

Ka em bi hev re sûdên ajotîna biskilêtê bijmêrin: Ew dil û masûlkeyan xurt dike, tevahiya rojê enerjî û çalabûnê dide me.

Qerebalixiya trafikê kêm dike û kolanan bêdengtir dike.

Pêdiviya wê bi sotemeniyê nîne, tenê lingên siwarker li ser pedalan digerin û teker dizivirin.

Hevalên min yên Zarok

Eger rêya we ewle û nêzik be, hewl bidin hûn heftayê carekê bi bisiklêtê biçin bexçeyê... Bi vê yekê hûn hem tenduristiya xwe û hem jî jîngehê diparêzin.

عندما نستخدم الدَّرَاجَةَ بدلاً من السَّيَّارة، فإننا لا نطلق دخاناً ضاراً في الهواء. وهذا يعني هواءً أنظف لنا وللطيور، والأشجار. إذا لِنَعْدُدْ مَعًا فوائِدَ أُخْرَى لِرُكُوبِ الدَّرَاجَةِ: -تقوي القلب والعضلات، وتُعْطِينَا طاقَةً وحيويَّةً طولَ اليَومِ.

-تُخَفِّفُ الرِّحْمَةَ، وتُجْعَلُ الشُّوارِعَ أَهْدَأَ. لا تحتاجُ إلى وَقُودٍ، فقط تحريكُ أرجلِ الرَّاكِبِ على دَواسِيهَا، فتدورُ العَجَلَاتُ.

أصدقاؤنا الصغار

إذا كان طريقكم آمناً وقريباً، حاولوا أن تذهبوا بالدَّرَاجَةِ، ولو مرَّةً في الأسبوعِ إلى الحَدِيقَةِ... فأنتمُ بذلك تُحافظون على صحتكم والبيئة معاً.

Di nava me de zarokekî zîrek

Me bi zarokê bi navê **Ayan Welid Çelabi** ku temenê wî heft salî ye, hevdîtin kir. Wî bi jîrbûn û zîrebûna xwe em matmayî kirin. Ayan li Dibistana Fêsel Hesî dixwîne, ji ber ku ew kurê mamosteyan e û zû fêr dibe, ew ji hevalên xwe pêşdetir çû refa sêyemîn.

Ayan ji goga piyan pir hez dike, herwiha ew bi çareserkirina kaba Robêk a zehmet jî kêfxweş dibe û dikare di xulekekê de biqedîne! Ew ji lîstikên elektronîk jî hez dike, lê ew ne tenê lîstikan dilîze; ew bi hesabkirina derûnî jî me matmayî dike.

Bi piştgiriya malbata xwe, Ayan bi lezeke xurt û beyî ku tiliyên xwe bikar bîne gireftarên jimarî çareser kir. Wî ji 120'an, 118 gireftarên jimariyê yê komkirin û derxistinê di heft xulekan de çareser kir, ev yek jî bû sedem ku ew di pêşbirka hesabkirina derûnî de li ser asta navdewletî cihê yekem bi dest bixe.

Dema me jê pirsî li ser xewna wî ya siberojê, bi kenekî got: "Ez dixwazim di siberojê de bibim bijîşk"

Em hemû bawer dikin ku wê Ayan rêya xwe ya serkeftinê berdeyam bike ji ber ku ew zarokekî jîr, afirîner û biryardar.

طِفْلٌ ذَكِيٌّ بَيْنَنَا

التقينا الطَّفْلَ، **أَيَّانَ وَليدِ جَلبي**، وعمره سبْعُ سنواتٍ، لكنَّه يَدُهِّشُنَا بِذِكَايِهِ واجْتِهَادِهِ. أَيَّانَ يَدْرُسُ فِي مَدْرَسَةٍ فيصِلُ حَسْبِي، وَقَدْ انْتَقَلَ إِلَى الصَّفِّ الثَّالِثِ مَتَقَدِّمًا عَلَى أَصْدِقَائِهِ؛ لِأَنَّهُ مِنْ أَبْنَاءِ الْمُعَلِّمِينَ، وَيَتَمَيَّزُ بِسُرْعَةِ التَّعَلُّمِ. أَيَّانَ يَحِبُّ كُرَةَ الْقَدَمِ كَثِيرًا، وَيَسْتَمْتِعُ أَيْضًا بِحَلِّ مَكْعَبِ رَوِيكِ الصَّعِيبِ، فَهُوَ يَسْتَطِيعُ إِنِّهَاءَهُ فِي دَقِيقَةٍ! كَمَا أَنَّهُ يَحِبُّ أَلْعَابَ أَجْهَزَةِ التَّحْكَمِ، لكنَّه لَا يَكْتَفِي بِاللَّعِبِ فَقَطْ، بَلْ يَدُهِّشُنَا أَيْضًا فِي الْحَسَابِ الذَّهْنِيِّ.

وَبِتَشْجِيعِ عَائِلَتِهِ، أَصْبَحَ أَيَّانَ يَحْسَبُ الْعَمَلِيَّاتِ الْحَسَابِيَّةَ بِسُرْعَةٍ كَبِيرَةٍ دُونَ الْحَاجَةِ إِلَى اسْتِخْدَامِ أَصَابِعِهِ. فَقَدْ حَلَّ ١١٨ عَمَلِيَّةً جَمْعٍ، وَطَرَحَ مِنْ أَصْلِ ١٢٠ عَمَلِيَّةً بِأَقَلِّ مِنْ سَبْعِ دَقَائِقٍ، وَهَذَا مَا أَهْلُهُ؛ لِيَحْصَلَ عَلَى الْمَرْكَزِ الْأَوَّلِ دَوْلِيًّا فِي مُسَابَقَةِ الْحَسَابِ الذَّهْنِيِّ.

وَعِنْدَمَا سَأَلْنَاهُ عَنْ حُلْمِهِ، قَالَ بِابْتِسَامَةٍ:

"أَتَمَنِّي أَنْ أَصْبِحَ طَبِيبًا بَشْرِيًّا فِي الْمُسْتَقْبَلِ."

كَلْنَا نُوْمِنُ أَنَّ أَيَّانَ يُوَاصِلُ طَرِيقَهُ نَحْوَ النَّجَاحِ، لِأَنَّهُ طِفْلٌ مُجْتَهِدٌ، مُبَدِّعٌ، وَيَمْتَلِكُ عَزِيمَةً كَبِيرَةً.

Çîroka : Şêla û Tovdankê

Navê min tovdank e,
ez parastina tovan
dikim û ez hevala
daristana me

Tovdankê havala
daristana, navê
min jî Şêla ye, lê ev
tenê toveke sêvê
ye?!!

Tova sêvê, jê re
bêje bê tu kî yî!

Ez sêv im û
dareke sêvan a
biçûkim li bendî
derfetê me ku ez
şîn bibim

Û ev?

Ez dixwazim
bibim dareke
xweşik û fêkiyên
xweş bidim we

Şêla ka em biçin
seyranekê...Ez
tişekî pir bedew
nîşanî te bidim

Xweza pir
bedew e

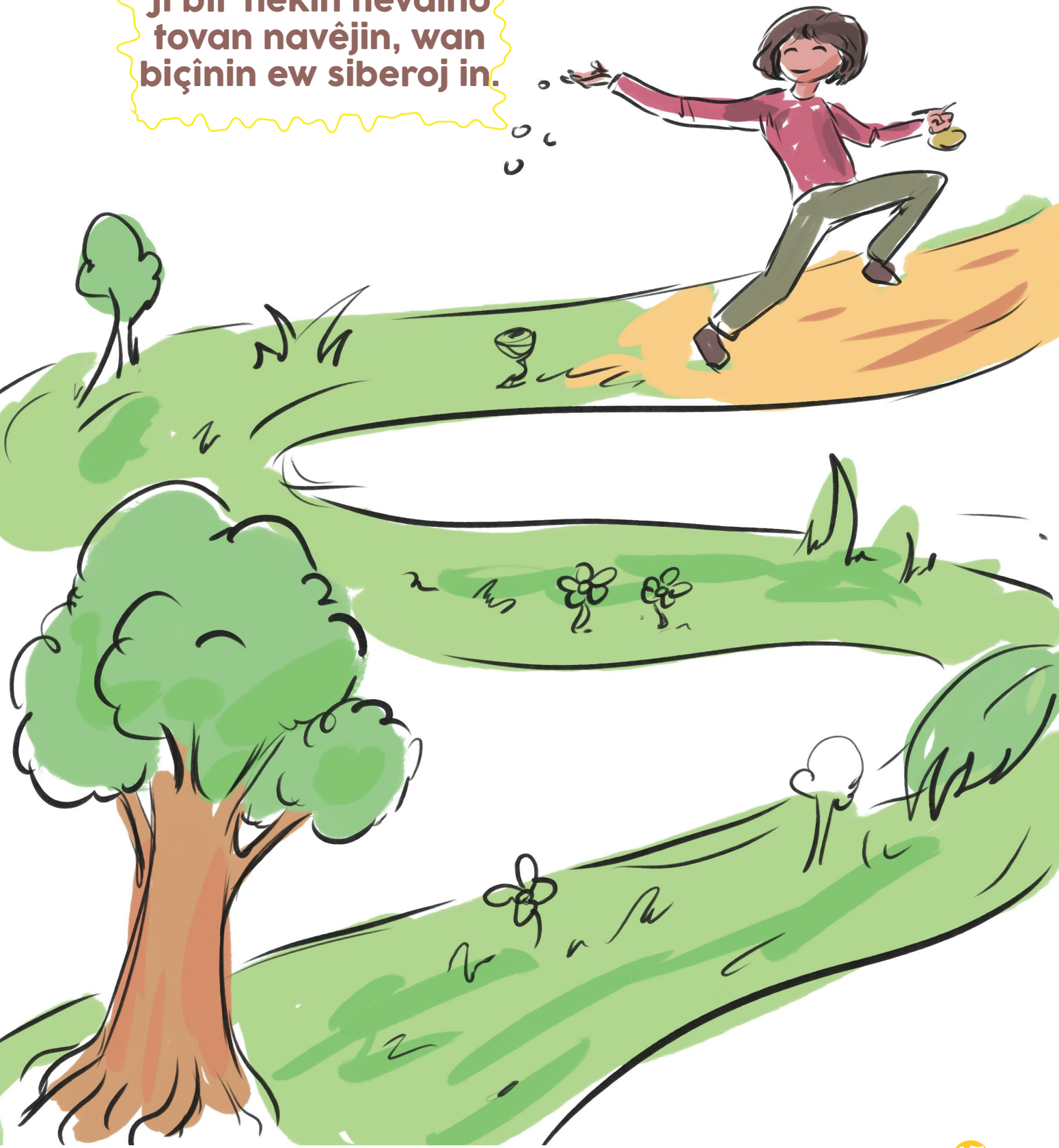
Şêla dema tu tovan
di nava axê de biçîn,
bikene û çavê xwe
bigre û xeyal bike ku
ew dareke mezin e.

Min li vir mişmiş
çand û wa ew
piştî çend salan
dareke mezin e.

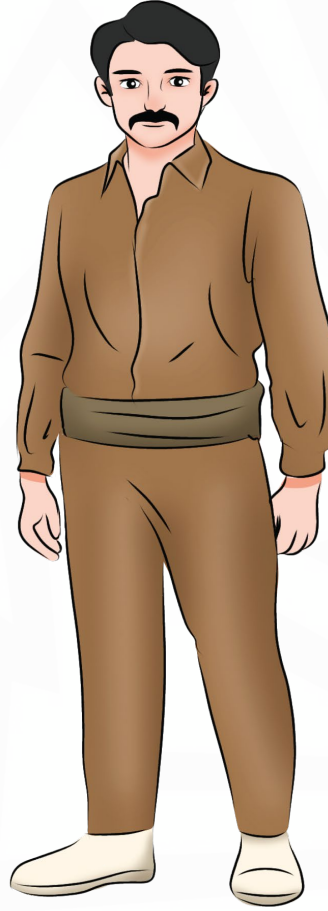

**Ji bîr nekin hevalno
tovan navêjin, wan
biçînin ew siberoj in.**

Kalemêr
عَبُورُ
Old

Ciwan
شَابٌ
Young

Zarok
طِفْلٌ
Child

Şîrmij
رَضِيْعٌ
Infant

Çavika Mizgîn

عدسة مزكين

مركز

1 - تشرين الأول - 2025

Dibistan

